

30 VIII 1939 - II 1945

Skupacja niemiecka.

Na skutek okropnych wieści o wyzyskach stracającej granicę Państwa polskiego armii niemieckiej postanowiłam iść. Kuchnię i inne rzeczy wsi umieścić w wozie z 100 na drugiego urzędnika. Porzuciłam palodzień parę osób.

4. 12. 1939 r. rano od strony Kępczyce i Kroczyń do Biskupic pabiał niemiecki strzegący od budyńki Bistochy i ulice wsi na pozostach. W wozie i tymże dniu wyszło całe wieś.

Wszystko zostało zniszczone na terenie budyńki Kępczyce. Myślami spłoszono i skradzione z niemieckich zaprzęgów. W miejscowości jak i w okolicach, przylecia według jezusa iudaei i inne tu było nie tylko wyszło ale i strzegca; jacyś ziołce i Krobek, tak, że porobili woz i uciekli; uauca; Ch. postać budyńki bez środków do życia. Wzrostu zajązwy nie rezerwowano wozu, u wozu i ubito parę osób bytła i inni, wymiotoło ciele zbója.

Widując dojechawcy - do opatornia - czcic' pod kół, porzacać powsta do wsi i z to chłoby zaczyna się przesiedlanie. 11. 8. 39 r. według zaprzęgiowych świadków. Niemiera szuacego i Macialka Józefa na skutek oskarżenia Brzoskmiurca, przewożnego ogólnie ogroduhuciu, znanego polieji polskiej zdołnej, "Hilfshandl", rozpoczęto rewizję za bronią i podawanie przez żołnierze domach. Młodzy innymi spadli opancy do domu

Marji Lebskiej, sparcie brutalnie uauet kubret, i zmuszając je i czanie rewizji stać pod murem. Polradli przy tym wyszła bielnie i zbyłose' zamużnej obywatelki, Kucierka, do wyszła to, jeit zgrabowale.

Byli wówczas w tym domu dwaj ukrywający się oficerowie polscy. Papiery ich ukryte w ulu zwałozta polieja. Prawie w ostatniej chwili 16 lutego Kucierka strachał, by dać na strzbie i szymozaha Józefa, zdołat pozyskiwawali ukryto i siołu.

Zdobnej rewizji uległ w następnym dniu dom Macialka. Jako świadków, że gospodarz przejechał wozem bronią, przyprowadził polieja Brzoskmiurca i jego syna, Michala. Wukrotmie zbita po kwarty 16. 10. 40. Auto mego Macialka, a gdy ten zaprzęcił jakoby o jalciej broni wiedział, rozpoczęto się kaowanie 65 oja. W kaowaniu brali udział Krüger, Raberzua, Hoffmann i Lewkowca. Lipze na zimniej kijew, grubosa reki starzego dricka i mi zrazaj, e gdzie uderzają. Skatowauy stracił przytomność. Kazano zóme przymusić wody i ocucie go. To jednak oparta us rozkazowi, wotajze: "zakrećie zabitli to teraz ducie". Po ocuceniu delitorent prosit, aby volraze i, otuzoz, chwile straryt, je stopeli. Polite zostaty i corki za stawanie i otromi starego oja. Wreszcie pozornie uniezpita polieja i jezuanie ubodzege syna, je uiait jakoz zabawko, ale zgubli je przy janciuu bytla i to wlasnie, broni" widzial u mego Michala Brzoskmiurca. Kuzeano, sis uad rodziuz od rana do wieczora. Przed odejściem oprawy kazali gospodyni wydatc' chleb i mahe, kiozq, nastepnie dali Brzoskmiurcowi za prawo mysluote. Nledy tuze przyuat dodatkowo, ze wazysej gospodarze i Biskupiecki majaz, Btrai, a z kaowanego dricit je i; tak go mi zabitli.

Posiadające "opanie jak zięda" cioto Macialka widzial przez rodzinny wiel osob, u.p. Kriawiska Józefa i Bieka Heronika. Przelezał parę tygodni uizhlo elwy.

Właściciel wsi niemieckich.

rewizje za bronią.

Do wydrożeniu - przy rewizji z brata za ukrycie przed sekretarzem
jęcejmi potworów, rekrutującymi wówczas Grenadierów z ligiency
zmusił go za karę godziwą patrzeć i stonice.
Podobnych rewizji było wiele, ale nie do tego stopnia
brutalnych.

7. IV 1940 r. przyjechało do wsi faksówkami Gestapo z ka-
liża. Przyszli też 2 ogromne auta. Gestapowcy rozłożyli się po
całej wsi z listami m. in. urzędowo przez króga spisany, i
rozpoczęła się braucha. 13 gospodarzy zaliczonych przy
równiej pracy i odhouwajowawo do auta. O 9. 6. 45 przyjeżdżali
do Gestapowców do szloty. Dziwcyżuka szloluca, szloluca
szloluca szloluca, szloluca szloluca była do zaprowadzenia go do
na miejsce: wskazywania nauczyeliści (Krucuistki) Klemensy, 17.
Oto majja była - Dziwcyżuka szloluca, tak jakata, że
nasime ja sekryeili, aby wskazywała "swoja paucy".
Nauczyeliści Gestapowcy mi pozwilił nawet przejeść sianej do
drugiego pola, aby mogła braucha usieplej, poręguje dzieci.
Dy 7 - 9 roku dwaj nauczyeliści wyszli z szloty, aby poręguje
się z matką, nauczyeliści prosili ich, by mi rozpaczałi, i mi
płakali przy wiomeł. Chudzał to róg przymiec, bo ostro
przymięł, albo sekriu raus". Zaprowadził arcycio wauz do
postręgu jnr "auta stojącego przed Ostachem. Spieroni Gest.
rozkazali umścić ją osobno "zastęgu doł, chęzas drugiem aucie,
by to nauczyeliści" a auto to uia pojednał uia objazd z
"ohotieruycch nauczyeliści.

Gdy postata sama, aby mi okazał rozpaczę po rozjęceju
i dzieciu (o ojcu ich kuczarmihu szloty, a chudziłi kuczły, że zajął
z ostrości wazito polskich) papalita papierosa. Nadešli wstarni
Gestapowcy, uderzeniem po ręce wytręciłi go. Rozpaczto uia uia
miejsce, badanie do jakich organizacje ualegata, uasty pnie
wryżeniu by mi kłamał! - zmuszali do pozwania gdele jest
kuczarmihu szloty, Krucuistki i nauczyeliści, omlareryk. Chostodje
o moim ychouo zagimouyue wyzuata prawde, o. Kulareryk
ten pudala, że z uciekły języcie mi ródził. Rozpaczto
ukryjajacy us wórezas kolego ch. zdotał uciec przed rewizją
domu jego w pola. Badanie k brat, do 9. 11 przed południem.

Przyjele okazał się, że braucha ta, była okryzowa li tylko
na walkretowaniu postobuciu przyjeźniami ludności w rozpaczto
gospodary, nauczyeliści do domu, uyluzje ja, przy kuciu zastawy,
je za rozłeki okrycy wyukte w, wsi pojednał szloluca, uia odpo-
niadał, lednie gdwor.

Przez całą czas synoni nauczyeliści uinowali zbliżyć się do auta
poradoucim, przez dzieci szloluca, gacie się uakha zajądaje.
Gestapo jeduak odpedzilo ich, i wolno uia byle stać, jakie
200 m. od auta. Zruszajaca była postawa dzieci szloluca
mieszajacych i poblizje szloty. Zbręty się do synor nauczyeliści, razem
z nim płakali, języcali, i pouagali, utras się szloluca by wazito
rozpaczto raz poblizje uakha. Byli wrinod uich dzieci i tych, którzy
rozmieł i domi, tui zostali zabrani - ale jak mówty - chuecaj.
uakha im postat. Ciężawe swiatle rzuca, na domu Dzpostkmiurezow
falt, że najmtodzy z uich uakryzala się z rozpaczajacych
dzieci - "i wż - zabrana jnr wazya uakha".

W kwietniu 1941 r. Gestapowcy z Łodzi z policją czkauerocką
Ganorkiem i szloluca wyłapali puoru 18, męzycyju redtus pokazany
przez Gankorka Krasowstkieim Kuzimierzoni listy.

Utożenie listy i zruccieju podjęzycia jatkohy z Gosticieu
Dziarowskiego odli, sady, uie zebrałia Polakow przypisuje się Dzpostkmiurezow
erowi i szloluca, uie mikiuim Hipokita Dzpostkmiurezow, Dzpostkmiurezow
wórezas z jatkadnie uie mikiuim Kurowskiej z Dzpostkmiurezow.
Zonechion jest, że tu ostatni był jnr, na uslugach polizeji, języcy
wotepit do szloluca Gestapo.

A zjani szwizji z Gosticieu Dziarowskiego zarezystrowano
z synor: Kuzimierza i języcy Krasowstkieich i fuzalezionu i popjanu
ukrytego z zabudowanach nauczyeliści chubareryk języcy.

Arrestowanie
13 gospodarzy
i nauczyeliści
Krucuistki

Katowanie
młodzieży.

Kuzimierza
organizacje
była go
wsi uakha
uicem u
aluga, a
wystawat
mego k
i er
Kuzimierza
48 wsha
maly do
re
mni us
go z ro
zujajdu
u
ukrywa
głowa, o
Sa o
u
sio su
no do
do ka
podat
był do
zostaj
robi d
wryro
butel
je ku
liczyna
wiersz
je
poice
obrab
wyrz
mery
i kuz
doita
i m
aby pr
Gestap
Dzpost
z Kuz
rauc
K
wie u
x Odo
do ko
m m
obro
i ry
po m
At
Bzpa
okup

Kazi mierzowi Sniarowskiemu zarzucano, że prowadzi tajną organizację młodzieży, że ukrywa radzie i broni. Józef Sniarowski było po hwarze. Kazi mierzowi obiecywano wolność jeśli pada, kto we niego nie wie, potopił go Gestapo i listy wotowa, ryla, na bław. obłąka, a zypeluciu grubym drutem, który z rylu na palu Benu. wystrawiał. Zytali rormer kazi mierz, czy nie przypużył, kto na niego z crani pracy oprawdu przypchał konimery z Czelauowa Striger i Brudt i Reichshandl Biskupiec; mi porobili z obkarcowuyl ryroje, Furerdse, że list był klaustruau - a mi bróbi do roboty straca. Fuserque wyszliel woluo. Zowiednioue ze i tym dougiciumi brat udrjal Brontoniourey, który po ryedamni us wruicou procił do Biskupic ak polija ledwo wydarła go z rok młodzieży bity rárezas na salec u Cstachas. Obecnie gucipduje się z Sfldarec.

W tymże roku zaręczył się z młodszą siostrą odeprowi, a rodzina jej wyjechała do 1.3. Generalgouvernementu.

W październiku 1941 r. Gestapo katolickie zaarrestowało: wywieziono do karczki tutejszego ks. Proboszcza X. Marcina Jercierskiego, bez podania powodów. Fryerijem z Bistrona do Sodzi uamawianym był do podpisania Volkslisty, a gdy odmówił, przestany został do Dachau, skąd pisat do siostry swej p. Salysoni, że robi tam to, co roboty i domu Foks (choi i domu pp. Salysoni wyrywany tyłko do ptuga.) Prosił też o trochę drobnych suchych butelek. W Dachau według zeznań przetrwałych ostryżow, że kto z rzęziow jest strabry, może zgłosić się a dostać kiejną robotę, lepszą opielę. Omsdry mnyui zgłosil się: X. Jercierski, i w ten dzień zginął. Rodzina otrzymała wiadomość, że w dniu tym - 15.11.1941 r. umarł na zapalenie płuc.

Z obróla jego zaarrestowania zaręczył został kwiściel i jego mmiplaciu, w kiere i wocy Gestapo dougiciumi obrabowat. Rozposredził potem Gestapo z polija z Czelauowa wywieziono do kościota bielezys kościolua, obrary, sroczuiki i t. p.

Przejęt arcybiskupem X. Jercierski wskazał Ks. biskup Kazi mierz obywatelce tutejszej gdzie ukrył w kościele uustraujeje i kielich. Policjant z Czelauowa i Bawarerek, katolik Jélius dostał się prawi po roku do kościota rydobyl ukryte uaczuiki i rózcor rrcerit je Kazi mierzowi i Kazi mierzowi Ks. biskup aby przechowat to w domu matki.

Ornaty przejawiające dla "Lumpen saulung" umieszczone Gestapo w budynku starej parafii, skąd z pomocą siostry dliugiejera, u którego był kluze, Kazi mierz Ks. biskup i kufie "ryprycaouje" wywieziono do domu. Koczery te przechowywane były w domu Ks. biskup - i Czeupiański Ks. biskup.

W domach tych ukrywał się pod nazwiskiem Dr. Nie uauada - X. Bronisław Pasthorski obcowy proboszcz z Odolauowie, który pewne "pupelnu" dzieci przyjuował do komunii i. adprawiał mszę św. i zapobrywał mu mi mkiouy umierajacych.

W kwietniu w tymże roku zabrano z kościoła obrony, następnie przed przejęt rozkazano burzyć pomnik i rykopywać kruzje. Listy roristawcu ukryte pod pomnikiem zdołał na czas usunąć Chlebowski A.

Akcję usunwania kruzji prowadził ks. Volksdeutscher Polijant z Czelauowa Eriem ppot mierz X. O. P. przed okupacją.

Arrestowani
Proboszcza
X. M. Jercierskiego

ogłoszenie
kościota.

usunanie,
pomnik
i kruzji.

"Zbiórka"
Koryuchoi
futer i ciepły
kombinezon

9. 1. 1942 r. przybyli do wsi Gestapowcy ze zwanymi tu Gestapowcami
Farnelom kłopotliwym z Czekałowca i rozpoczęli plądrowanie sklepów, futer,
koryuchoi i ciepłych kombinezonów dla armii niemieckiej walczącej na
wschodzie. "Zbiórka" polegająca na rewersji, przyniesieniu
odbioremu wymienionych rzeczy.

Na ukrytym walezijskim koryuchoi maciaka Józef, z koryu-
choi brata jego 80 l. rywińskiego z Tłuszcza: zabił Gestapowcy
chaciaka, a 2 córki i syna Automiga za stawianiu u obramie
ojca. Również bez względu na postępowanie w pp. d. b. w. Pomeraz
nie chciawszy wydać ukrytych futer zabił 75 l. o harie Kobila,
przebiegając po głowie, co było Kazimierzem pobili do brzo-
wi i shopali a synowi Kazimierzowi uderzeniem w brzuch zżarł
kucie urosła. Ten Guler jednak mi dostali. Oprócz był
mieszkanin innymi Parsiegl - przed okupacją Paryża, jego
murar z Czarnego lasu.

Podobnie "zbiórki" odbywały się w całej wsi.
Wielkiego potemu u Kasielewskich walezijsko
wówezas fotografie narodowców na której poznałem Kasielewskich
Kojuncza i Kamistawa. Z miejsca zaaranżowano ich i wywiezio-
no do Skalmierzyc w. Paszukiwanu wówezas: oficera
Kacława Maciaka. Pomeraz ten ukrył się za bramą ojca
jego do Th. S. do szoty zapobiegowej ciągle przestępcami
pohityerujemy. To paru dniach Kacław gotował się do Skalmie-
rzy, aby ratować ojca. Ojca wypuszczono, a Kacława
wywieziono razem z Kasielewskimi do Dachau, skąd
obecnie dają znać, że żyją, ale dopiero później wrócą.

W mieście czasie noceli z Bielezowa domiśit do Józefa
& Kazimierza z Kasimiera z oboka. Burzy Polaków, aby mi podpisywali
Volkslisty, a tych co się jednak choć opisał zapisuje robotę.
Józef domiśeni to skierował do polskiej hierarchie
Sprawa ta jednak została umorzona.

Ojciec Kacława sprzedał majątek swój Komisji
kolonizacyjnej, skąd powstał "Gareek Brzoński".

Syn - Mieczek Kojuncz i czasie okupacji ukrył się
majątku na rzecz żony Volksdeutsche. W ostatnim roku
Mieczek ukrywał się ukryłom przed Niemcami. Tymczasem
okazało się, że to była tylko gra obliczona na polowanie
opisim i Polaków - bo Mieczek o jego ukryciu nie wiedział
i rojt z Luro w sprawie Esoruy; i mi mi Mieczek przyjeżdżał
do niego na kartę. Mieczekowi trzędźtła że mi mi
gdzie jest bo wista z niem rozróid. Majątek jako Volksdeutsche
objął i przysłałmi osobisto majątek, który jako niemiecki
został zwrócony od podatków, na co są dowody i akty
ocalonych "Reichstaudeu". Wskupiec. Oficem jest p. Mieczek znowu
pracownik matematyczny Volksdeutsche. Mieczek jest pracownikiem
właścicielem majątku, przerekiem samopomocy chłopskiej
i brat uobiał i proritami prouera Mikołajczyk
i Gagnani.

19 lipca 1942 r. 25 rodzin z Biskupic Płoboczymek
zostały wysiedlone i wywiezione do Głuskowa i w tym samym
czasie gospodarstwa wielu rodzinami było odebrane i
przejęte do gospodarstw niemieckich. W tym czasie

Zezwani
P. Kalskiej
Kazimierz
i sprawa
H. Nocha.

Wyróżczenie

28 k. -
1st dopo
1933-1934

6
praca
pracuj
półki
Kiadk
na
Gostap
Kala
mistr
juerd
na Ba
ucun
i
i or
poh
Kzie
jego o
a
do Ko
z pot
zob
Kriad
poro
i 3

in tejs
do wa
Kiech
K
jeu
wobla
udasi
por
muy a
pły
uast
prey

uog
fem
z ro
pra
i u
Kure
a h
Ges
i u
194
sekre
ny m
Go
Kron
mip
Kaf
nov
raun
z m

28 8. - Hofow. (Zuzameengelegte Hofe. In Pracovanie plauu 17. 2. - Ho
for dopomagat Kraicicium - Pskiristandwartow Fischer Squary a
1938

6. 5. 1942 - nauceyciel tutejszy Chularczyk zjef ukrzajacy si
poma 2 lata cytuow w Opale-hu, wysciow w Biskupicach, a od 2 roku
pracujacy na koleji w Bstrome jako robotnik otrzymal wrozwanie
wzradka w sprawie Banachowos, uaucz. w kousadoinie.
Ta wrozwanie stant sic, lce tu na uico oczekiwato jak
zostapa z kuzaj i zaarecytawo, wyroje to nizjowa polid.
w Kaliszu. Zrebywat tu 4 miesiac. W proluuio go starata si
matra jego seiciowej z Dorluisa Gledica Daniels, kiciej odubrowio,
miedze, ze uuzjowu uajmniwat si z tych, ktory podaja si
na wolk-listy i w rezultacie zaciagajaci postawo do uruu
uauceyciel

Arystowanie
nauceyciela
Chularczyka
Jozefa.

Wrod te J. Chularczyk wyjel do Hippolita Baczliciwego,
w opau, gdy nikt jezyc ni uwadzial ze ten jest na utugadi
pohci cy kuzapo. Obecni H. Baczliciwicz znajdzie si we
wzrociu w Ostroie ale z uieprozu matyeli porodow rozprawe
jego odzleka si od marca 1943.

W nauceyciel Chularczyk w lutym 1943 r. zostal wyrezyow
do krodzi a stad do Studhof kosti Soladsha. Kona jego
z poczwstwieu krodzia otrzymala wiadomosc uuzdawoz,
ze umary w szpitalu 24 marca 1943 r. na zapalenie pluc,
wzrostato lekarstwo dr. Chabotowka oraz wuzdanku, ze o
porostate neey starac si jej ni woluo.

Uuawit poriskazajac liobly ofiar i osierucajac zois
i z dzieci, z ktorych najstarisze ma 6 lat.

11 m 1943 r zaarecytawany zostal kucio+nik zkoloty
w tutejszej Okruciciskiej Solau.

Okruciciski Solau 23 m 1939 r. otrzymal zawozowanie
do wojzka 1. IX. razem z cofajacy, w armiu, ruszyl na
wskhod i w Piotrucie 12 IX dostal si do miast. rozjzkiej
w Bopelica nad Bugiem dnia 1 X 1939 r. w drodze wuzdany
jeicow jako miedzoloty do pracy fizycznej i dalszej sluzby
wojskowej, zostal wydany wicucow, ktory zapowiadali uauyeb-
uauastowozu z woluowiu wymniowuoych jeicow i perwoleciu
porostu do domow. Wyuzgarem coty transport zostal dowozio
ny do Siewicie do kibocuhaimu i umieszczoney w uauuotach
przy 23 mrozu. Tam jeicow wyrau do pracy w lesie,
uastpni przydzialowo do wygad cywilnych pracujacych
przy wyrobach we Friedenwaldzie.

Arystowanie
Okruciciskiego
Solaua -
kucionika
zkoloty.

Z porodlu ztanawia dnieh zebor i uadwyro zewa
uogi przy upadajace chryzo, zacpal zapadaci na zdrorin,
tembaroznej ze uauet przy silnej gorzozce przy grypie
z rozharu wladz lekarz wyuzacat i gorzozlu zycyeli do
pracy - bo, dla chorych na grype srozej ponictore
w lesie jest najlepszym lekarstwem. Wskutek takiej
kuracji kucior Okruciciski przelezal dluzszy czas w szpitalu,
a kiedy zdrorin zupelnie stracic, po zbadaniu przez
Gesundsheitraut jako uauuolajacy si do pobytu
w Siewiczech zostal z woluowiu do domu w sierpniu
1942. To porostio do Biskupie ostryciowu przez bytego
sekretarza gminnego W. Kucykwicowa, ze jest umieszczo-
ny na listie do Dachau ukrzawal si az do 15 I 1943 r.

Poriadomnoy o jeos pobycie w domu przez miestowit
droug osobu pohiejant z Czekaowa Sosibret, po zbad-
niu papierow, ze legalnie zostal z woluowiu z Siewicie
kazal uauyobmiast zameldowac si w policy w Czeka-
nonie. 11 m 1943, jak uaduwicowio uwycej zaarecyt-
rawy zostal przez po Gestapo z Kalisza i uuzjowiu
z wieloma uauyui z Biskupie i okolicy u. p. naucey-

ciemu z Krakowa, Najchrześcijańskim, Koralstwu Mariauciu z Przyszo-
 doci, Sądachem z Ostrowa i osadrou w więzieniu policyjnym
 w Szabnicy w Czech. Tu przetrzymywano do polubowia
 ożekiwać musiał przez tydzień na kontrole Sturmfihrera
 z Katiya, który sprawował miał personalia aresztowanych.
 Tu gdy donieśli, że Okrucieński Adam przed
 wojną był naukowcem w "Kartthegau", kapłan wioził do
 celi. Przy portowaniu przejrzeniu papierów wydanych
 przez "Gesundheitsamt" w Wicenczu, znalazł aresztowanego
 z 450 umieszczonych w więzieniu w Wicenczu, wypuszczono
 mniejszej potęg. Nauca Koralstwu i Sądach
 zostali z szarym wyrokiem do Ostrowa, gdzie
 zginęli. Naukowca Najchrześcijański pułk usiłował na
 jako taki objąć hucisko metro inżynierii w Ostrowie.
 Obecnie podobno ucy na Nostku.

Do uwolnienia hieronim Okrucieński b. został
 przez "Arbeitsamt" przeznaczony na Regimungsführer
 przy pracy w Kierckladwircie - i do wycofania się
 Wicenczu pracę tę wykonywał.

5. V 1943 r. o 2 w nowy Gestapo z Katiya wpadło
 do domu Czaji Ignacego i mi objasniając za co zaareztował
 go. Kazali mi pomagać się z ręką, nie pozwalając widzieć
 się dzieciom i siostrze i innym polkom i wywieziono do
 katolickiego więzienia. W ciągu 2 tygodni pobytu tam,
 mi pozwolono mi widzieć się ze starającą się o to
 wdową, mi pozwolono dostarczyć mi ciepłego ubrania
 i tylko 3 razy odebrało od niej mi od ręki po
 1/2 paczki z jedzeniem. Z Katiya został wywieziony
 16. V 1944 r. do Łodzi, stąd 19. V 44 do Gross Rosen II
 Schle sien. 11. V 944 r. przysła do żony urzędowa
 wiadomość przez wojsko w Czechach o jego
 śmierci: Sward na "zapalenie płuc" w szpitalu -
 z uadmięciem, że o papierach i rzeczy po zmarłym jak
 o zarządzeniu lekarza jego żonę starać się mi
 wolno.

Na rozprawie w Wiedniu skazano go na obóz za
 krytykę gazetki polskiej armii podziemnej. Do ostatniej
 chwili zaprzeczał oskarżeniu, co jednak mi uratowało
 go, gdyż różnicę między zaareztowaniem Katiya
 Kazimierz z Tareel Ociżskich ualeryjczych do Biskupin
 na ostatniej rozprawie przypuszczalnie skazano
 wobec sądu ręką do Czaji: "Specjalnie przy mnie"
 krytyki. Po zagrożeniu mi więzieniem chorym na
 gruźlicę skazanie mi zapierał się dłużej. O gazecie tej
 rozmawiał a nawet pokazywał jej Katiya Bogusławowi
 mi hipotetycznie mi podejrzewając go, że jest zabójcą.
 Wiadomości tej użył Bogusław do dalszych ustug
 Gestaporem.

Wiadomości o rozprawach udzielił wronie i
 deisizemowemu sierotom po zmarłym w ostatniej jego,
 wypuszczono po rozprawach z Katiya na wolność
 Psick z Kurku i Kazimierz z Ostoboku.
 D. p. Czaja wyczerpnął z uarazieniem się gazetki

Aresztowanie
 Czaji Ignacego
 i Katiya
 Kazimierza
 z Tareel.

Ostrowa
 w najpóźniej
 rozstrzelano
 prześladowa
 lutejszej
 Polaków
 pozostali
 z zapasów
 w polskiej
 do pracy
 w kwalifikacji
 w szkole
 miewa
 ciele pod
 Nau
 czynion
 ich u
 Fro
 do sa
 z
 mi b
 do
 "m
 ich
 do
 skupi
 softy
 jako
 czau
 z pa
 z dru
 okuy
 od
 z ut
 byc
 uk
 kil
 kroc
 wyn
 ubry
 uaty
 r r
 okuy
 ma
 ka
 kie
 me
 mi
 obraz
 Bz
 pag
 37

Wielkemu przywodził, niecierpani dawał do przetworzenia
 w papierach, który znowu musiał być ujęty w szeregu
 w rzeczywistości. On również z tego sposobu uwey do przetworzenia
 katedry uauerytelce, uauerytelce, uauerytelce, uauerytelce, uauerytelce
 Polaka, pomagac tym co pomagali, aby polskie dzieci ni
 pomagali na przygotosci bez nychowanosci.

W tym uauerytelki byt rozpaczliwy. Ogabionu dozerbuc
 i gholuiej unala na utrzymuauia z synu, sioster, waga, mozdolna
 do pracy fizycznej i uauerytelce i synu, sioster, waga, mozdolna
 w gholuiej 20. X. 1939. r. przyśle kornoczceimni zawiado
 wienie o zakazie uauerytelce w gholuiej wauki przy uauery
 oteki pod karcą storowanu, dla dydas i Polakor.

Uauerytelce okrucienstka z. rozpozna fajue uauerytelce,
 epistoliu efpodac do domu uauerytelce, epistoliu zbirajac,
 ich u nich.
 Wraz tego ceta grupa konystala z przygotowanu.

Wszystko sie, ze dzieci musiay uciesac okucem, aby
 nie byt zauwazone przy niepowatku ozioty.
 W otrzymanu przytem tak zajemuicy, ze pozniej.
 mnie i wami, ze zolunni niu abiuadywali uig, ze
 ich krolowy uczyli w u „pau”

Do przetworzenia uauerytelce w 2 pierwszych latach wojny
 chupajci uauerytelce pomozil tej z duzej wpeize dwojduy
 wotys Drogicimiy, kidy zafosil ja w arbeitslaueie dwojduy
 jako „Sprichtarbeitern” pokrychlicz na miejscu — ale dawal
 czasem tytko kuirorowa robotu n.p. przy spisach, eloi
 w zadacyni wyusaczona byto do x usurania simegu
 z obroz ze ssi : t.p. robot.

Wraztem i jilku innych pomagalo przyrzc
 okupacz, uauerytelce pomozcy w kulturalach.

2. XI 1943 r. otrzymał wiad. o ploty Okrucienstki A.
 od komisarzy Krigera, wymoniciu mieszkanu w gholu,
 z uauerytelceimni, ze z przeciagu z dui, gholu musi
 byc cahoureic oproznicowa.

Udalo mi sie przy przeprowadzce zabrac
 ukryte 10 wozych map gholuyel Romera, globus,
 kilkadziesiat obrazow przyrodniczych i geograficznych
 krouiko gholu, i z krzyje ze sal gholuyel, co przedlo
 wyrat w szeregu uauerytelce wueu mieszkanu.

Ksiadz kancelaryjnych, episci obrazow b. bloloki
 ukrytej jsi poprzednio uratowae ni zolotal, rekutete
 uauerytelceimniowego offiecia gholu przy wojskosto.

W ogolnosci gholu inojesza gualduje u
 w miuie, golye ghyt czesto gospodaruwali w miej
 okupanci. W 1941 - z pokoj i kachni zostawiono
 uauerytelce - waztem elay - w obre gholuach
 kancelarye, i mieszkanu fajelo wojsko uauerytelce-
 kie - zaktadajac tu obroz wyposzykomy od potory
 marca do kwiecia lipca. Nie byto kosta gholu
 mi gospodarzily, przystekali z mohniozich kuyonk
 obrazu gholu, gualajac to do pirmu, na papier.
 Rzabali kachni - na podpalenie - bo to nichu obrzery,
 zagarnulki z paru kuyonk - wogole ciagle cos
 gholu - buo gholu na wyposzykome - ozgryszcie
 tego jmi mi oddawali.

zakaz uauerytelce
 dzieci

fajue uauerytelce.

opoznienie
 gholu.

Wszystko obre
 wyposzykomy
 w gholu.

Schwartz mercedis
uko "złote"

"Jugendlager"

Spalanie
kniąg zkolonych.

Ukrywanie
jeńców.

Wiatrak.

W odległym miejscu rozkazy (celowo pod okuciem naukowców)
i ostry forni uapominani byli istniejącymi, by z Polakami i
P. Niemcami?

W grudniu 1943 szkota została obrócona na obóz dla
"Schwarz mercedis". Ci ostatni po 5 miesiącach uwięzienia
z niej zostawili uadryczajne ślady "kultury niemieckiej".
Wojtostwo, które odwołowało - odwróciło, zburzyło płoty,
aby stanąć murawą. Do dziś szkota pozostawiona jest
jakkiejś holmicki ogrodu. Przy kamieniu opiewa 1944 r.
Zadano "Jugendlager" przez który szkota została była, aż
do ewaluacji tych obojki przez tyj rycofajnciu i z okupantów.
Drugi budynek szkolny, t.j. "Luna szkota" do dziś
jest niowirawa - zabrakło wszelkich możliwości do
odluowienia jej. Tak wie 218 dzieci ucy i z obcymi
na 4 gruani "2 salach szkolnych - od godziny 8 rano, do
6 tej wieczór.

W przed wproradzenciu i z do szkoty, mto dciery
mi mecliej wojtostwo zaradzilo spalanie rzyrochich
kniąg zkolonych - dotychczas respciorawych i merusawych.
Zielona postawę postare obywatelska, wykazali we josi
Creupniska Ludwika i Klacziel wiatrakia Klaczijski.
Creupniska Ludwika u siebie 39 r. 2 oficerów polskich i
mimo reżiji u niej za nimi nie wydala ich.
W czasie "brauck" mo sprytu, re rsi - ukrywajacyu i z
dwarata u siebie schromieni. Drechawyrata brnaty hoscilue.
u niej ukrywali i z rosjanie, ktorzy ucielili z transportu
jeniejot.

22 i. 1941 r. zamknęta wiatrak przyja czekawowka
a klny odolala wiozesuauu soty sowy Dlugiewiczowi.
Re mlymie bylo kilka celtuarow i rjta i pzeucy. Z powozu
Dlugiewicz mlywarz Klaczijski wiatrak obrat, kboje ryucit
i prodawal ludkioiu. Z ogromnu narozemiu sie Klaczijski
w uimne lub deszczowe nocie od g. 10 lub 11 do 2 lub 4 rano
mst kboje na uszke przedewrystuciu robotnikow i tyuw,
ktoryu ziemi, odebrauo, a przytgerouo do t. z. L. Hofor.
Poruagal z ten sposob robotnik Bishupicow, Kerycowi
robotnikow z fabryki "Kagou".

W krietim 1941 r. zalierony zostal wiatrak do t. z.
"Beschlagnahme" i zapelnim zamknęty.
12. In 1943 r. wiatrak zostal otwarty dla przymialu
na sruť i ad tej chriti Klaczijski zwoy pracowal nocami
dla hodzi, chw efsato byty rzyrje i po kazdym przemialu
slady kzyba byto usiwac.

W r. 1944 raudaru Druim zastal r mlymie r czasie
nocnej reżiji dwi rjta. Przeplacowu rjtemu sprowy
dalej ni prodal.
Reżija nastepna sarogdroua na skutoti skargi
Kulmana, ktory r uwoy wiatrak pracujacy raudawyt
rymiku ni dala, bo mlywana o donocie uprzedit

polski ch
uato e
ua rzyro
oddawal
Fou
prypad
Plo
Pr
Od 16
na robr
spedka
kamie
knie me
W
zbrisa
porydri
i kziar
i ksim
kio reg
obem
strij
na eu
hilow
kio rzy
W
deie
L
posta
prace.
raty
Ly sup
bo b
rilmie
groch.
bity r
poszcz
nowe
zuciu
W
mi
dupo
obie
no
mal
e r
me
do
s r
z p
dop

polscy chłopiec - stary, rzeźnik u oskarżyciela.
Wtedy wsi zarobku, tajnego ucłauu przywóat Klacynski
na wyprzicnie rodziuy, czeto jako bezimenny ofiarodawca
oddawał do picharza na chleb dla najbardziej potrzebujących.
Gauoc jego rżarła aż do ołkasztytu a iuu ofiarodawcy
przyradkoto - dopiero tarar przyto na jiu.

Piermi cizliu jak dorostych była doła dzieci.
Prze caty czas okupacji szłota była zamknięta.
Od 16 roku życia - czasem i ułodsza, wyrosłoua młodzie
na roboty do wsiemec, młodzie jni uauet siedmioleku
spekalo wojostwo do zherauia lipy, karytauciu, grocliu
kamieniu z pol. do kupauia ziemniaków, u ołkasztytu, uciucice
kuih majatkach.

W latach: 1942 i 43, 40-48 dzieci zostalo wypraczone do
zherauia karytauciu u Gekauauie. Do pituouauia ich
przywzicelou. "Hitlerjugend". Ci chwolili za polska dżiawę
u krajauu. Za pżeczeruie karytauca chciuel Bronistaw
u Ksiemiuowski jau dostali kżiem od Hittl: Kysiorka Horsta,
ktorego ułdriauo zawozę z oruauo u mickiulacu, a ktiry
obecnie wypalił się jakou do organizacji ualczat i spokojnie
stroi, re rsi u Kymezaka Jozefa

W zimny pazdziernikowy dzien polscy chłopcy rano
na czas mi stawali się. "Hitlerjugend" zmusili je do bliska
kulometrowego bręgu przed ich rowerami, uymyślajac tyu,
ktiry mi doie, tylko bęgli lub uderzajac po pistach holauu.
Wielu pogubilo wted chleb, wedy z domu, i o chłobzie i gto
dzie musialo pracowac do wieczora.

Przy wianu lipy u 943 r. Raturuuy, obecni uczei kt i
postal obity przez Hittlega u Kriathowa za miedoi stanauz
prace. Przy wianu grocliu u Briathowie u 1944 dzieci praco
wały caty tydzień od rana do wieczora. A potud mi dostawa
ły ruce. Przewaima czesi dzieci zeznaje, ze mi wie jakos była,
to bżyżajich się kłnaci jej - uyladala jali pomije.

Karytaucaka Leona Bidoruigau uolony u hitara tak
zimi je u chłopcy pżeczeruic, za to, ze zostawil poza sobę
groch. Chaty chłopiec u Cielauowa udrmier za to tak był
bity, ze uyladł wydarł us Bidoruiauou u uciukat. Niemiec
poszeril go pien. Do przyprawadzeniu chłopca przez Kriou
uauie go rżęz, - kat był dzieciaka potuome.

Podobni bit Bidoruiau dzieci byliowcem przy kopaniu
ziemiakoi, za uylodzenie ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje
u otajm dzieu kopania ziemiakoi u Kriathowie po Krioueje

Wieloletni
dzieci polskich.

Rok szkolny 1945.

Dnia 16 stycznia 1945 roku widziano po raz ostatni żołnierzy niemieckich w gromadzie Tutajowej. W nocy z 16 na 17. I. wkroczyli do wsi żołnierska armii radzieckiej. Od tego czasu rozpoczyna się praca polska. Jak się przekonano na tyłach armii czerwonaj, zostało jednak sporo wojska niemieckiego, które następnie uderowało na zachód starając się przedostać do swego kraju. Ponieważ wsi milicja dywulska mająca na celu zabezpieczenie miejsc i życia mieszkańców. Nocami pełniono warty dość liczne w dzień stobere. Trwało to czas dość długi. 5 lutego kierownik szkoły rozprawił pracę nad uruchomieniem amunicyjnej szkoły. Lmsiczenie okazały się duże. Niemcy rozbrali ptot obciążający zabudowania szkolne, chcąc postawić mur. Tamiar zakomercyl się tak, że ptot stary amikt a nowego nie postawiono. Łate więc stoczenie rozgradowane i ozolcone z drzew i krzewów a nawet igrostota robi przykre wrażenie. Same budynki mniej więcej piątym pięter skien i piecon. Tatomiast sprzęt szkolny jak i inwentars kancelarji prawie amikt nysceni. Po porozumieniu z Wójtkowem i miejscowym sołtysem rozpoczęto przedwzrostkiem od oczyszczenia gruntuwnego obycie szkolnego i budynków. Liczawie przedstawie się pomysł i czystości zastawione przez okupantów. Tily wszystko sązyc i porządne, gdy jednak usunięto spasty i zagłębione w kazy spotkano gory brudu i smieci. Usunięcie brudów sązyc sporo czasu. Rownocesnie zabrano się do kompletowania pozostałych ławek szkolnych których pulpity znajdowano nawet w rowie przeciobolniczym. Zdobano wyrostukawac ławki, nalesdnie na jedną salę. Dla długiej sali rozpoczęto z przyr robie tymczasowe ławki, do sali długiej. Rownocesnie kierownik zabiegat o przydział opatu, co powiodło się stryżmaniem 1 m drewna i 12,50 brykietów. Z konieczności więc nauka szkolna musi odbywac się tylko w dwóch salach szkolnych. Tyle i godła panstwowie uchroniono przez licowniki wrocily do sal szkolnych. Terazie prac przygotowawczych rozpoczęto wplyw dziecięcy szkolny. Zapisano 208 dzieci szkolnych, których poniom byl bawstro roiny. Tyl nawozycielskich z przed okupacji parostale 2. Nawozyciel Antozczyk Jozef zginat w oborze pod Gdanskim. Tatomiast przelazywate siostra kierownika szkoły nawozycielka steta z pow. rawieckiego z k.h.k.s. która nie mozee powracic jezuce na swoje miejsce pracy, stallela do pracy przy szkole tutajowej. Twestyje podziatu na klasy rownoiz xant za pomoca egzaminu. Według wiadomosci posiadanych przez dzieci przydzielono do klasy II - 13 do kl. III - 31 do kl. IV - 40 do kl. V - 125. Klasy I argem rownane w ten sposob ze Ia to roanik normalny Ib dzieci starac, które nie

posiadaly zadny
nie potrafily ich
jedną silę pom
biogiem. Turo i
i kamosci. Tmi
przez starcie
dla do ukoty
To gdy tylko
uda to ze zdob
emylch ulzyc
Te do swego
W dniu 18 maja
zabrano w silki
niu pracy w od
swy wolny Polaki
Tobowienstwo odp
do młodziezy i
szkoly dzaje dr
brzoju przez pre
15 kwietnia mi
de zycia. Tdym
Zachowawaj
amunicyjn
nawozycielskie
i Amulak stoc
Pogreb odbył w
Kawowcu od 24
Kawke w tym
7 lipca odbyła
odryskoniu ni
20 lipca zakon
I. Zbiorka w szkole
4. Deklamacja -
ida dzieci dwoje
arkiki kl. I. 3. Pogre
11. Deklamacja kl.
14. Parawowienie
mowienie dzieci
kl. III i IV. 18. Zak
Przy urzadzaniu
kluciom pismow
kluciom pewnego
urwania ze wzy
adulaty pare m
przez nawozycielski

posiadały żadnych wiadomości i 7c dzieci starsze, które aniły angielski liter les
nie potrafiły ich słuchać w wyrazach. Naukę rozpoczęto 27.11. Utrzymano także
jedną siłę pomocniczą p. Joannę Kasimską. Nauka musiała więc pełnym
biegiem. Dużo trudu wymagało udzielenie dziatwy do rytmu szkolnego
i kamosci. Kmicieło się jednak szybko. Rozumienie znaczenia szkoły
przez starsze społeczeństwo również się znacznie zwiększyło. Dwadzieścia parę
dzieci do szkoły czysto i porządnie ubrane. Ironia naukowych praca
to gdy tylko będzie możliwe przerobic material catoroczny a jeżeli się
uda to ze zdolniejszymi nauki lat dwóch. Z feriami swiat wielkanoc-
nych odbyła jedna siła naukowych, Helena Chruscińska, która wrocila
do swego poprzedniego miejsca w Sekaradowie, pow. suwalski.

W dniu 1 Maja obchodzono swieto pracy. Po nabozeństwie dziatwa
zebrana w szkole wysluchala przemowienia kierownika szkoły o znacze-
niu pracy w odzyskanej ojczyźnie i przyrzeka wyterzyc swe sily dla dobra
swej wolnej Polski. W dniu 3 Maja obchodzono pamiatke kulty tutejsi.
Taboriństwo odprawił miejscowy proboszcz przemawiając o karaniu
do miodriery i starszego społeczeństwa. Nastole przemawiali kierownik
szkoły dając dzieciom obraz dawnych ofiar i trudost dla dobra
kraju przez przesle pokolenia.

15 kwietnia miało miejsce odalenie, które powiazano na sobe dwa mto-
de zycia. W dniu tym po nabozeństwie Mambuk Karimier, Romanuk, Julium
Baczkiewicz, Kedziercki powali nad sawe Ciotost - Kalin i zaszli barwie sie
amunajac ponostate po przejciu wyjsk. Mimo ostreien ze strony
naukowych i rodzicot majstrowali i uwolatali wybuch. Romanuk
i Mambuk stracili zycie a Baczkiewicz i Kedziercki odnieśli rany.
Pogreb odbył się 18 kwietnia w którym uczestniczyła sala szkoła.

Nastawca od 24 do 28 odbył się spis miodriery rocznikow 1926 do 1945.
Nauka w tym czasie zostala przerwana.

7 lipca odbyła się pierwsza konferencja powiatowa naukowych po
odzyskaniu niepodleglosci. Przewadził ja p. inspektor Kocot.

20 lipca zakonczono rok szkolny ogniskiem. Program ogniska:

1. Zbiorka w szkole o godz. 21.30
2. Rozpalenie ogniska
3. Przemowienie ks. Proboszcza
4. Deklamacja - Na wakacje kl. IV
5. Kto ty jestes kl. I a i b choralnie
6. Spiew - Tęcza
7. Imcizacja - Krasnoludki (picin)
8. Deklamacja Dom z boje-
rki kl. II
9. Pogadanka kierownika szkoły
10. Spiew - Korystko co nasze
11. Deklamacja kl. IV
12. Przeglady kl. II
13. Spiew - Pojdzieny w pole kl. I c
14. Przemowienie jednego z ojcost
15. Deklamacja Zlota gorka kl. IV
16. Pre-
mowienie dzieci do starszego społeczeństwa
17. Spiew - Złoty szlak "Niek wyje Polski"
kl. III i IV
18. Zakonczenie piesnia "Korystko nasze"

Gdy urzadzaniu ogniska skhodrilo kierownictwu szkoły o upamiatnienie
dzieciom pierwszego roku pracy po odzyskaniu niepodleglosci, i danie
dzieciom pewnego bodisa do intensywniej pracy w roku przyszlym jak rowniez
warowania na wyterzoną prace. Niektore barwie w tym krótkim czasie
odaly para normalna nauka ukonczyli jeszcze kurs zorganizowany
przez naukowych Chruscińska, Klimentyna i zrobic material klasy nastepnej.

ostatnie kot.
z 26 na 27. I.
Tego czasu rozpa-
ch armii ches-
nastepnie
o kraju. Powstaj-
nie mienie i z-
w dziecu stali-
osadz prace
kazały się dzie-
kacze postawic
wego nie post-
w i krewon-
i mniej uic-
i inwentara
Tajstowem
eina grunto-
a się pom-
tko czyste
kty spotka-
asu. Rowno-
i szkolnych
iczym.
Dla drugiej
drugiej.
co powiodlo
annosci
skolnych.
ty do sal
atwy
yl bardzo
czciel
relezywala
a k. k. s.
y, stallite
wia, kaus
drzeci
I rozgem
ne nie

Dzieci pierwszy raz miały mieć swój dzień i radość. Ten
świeci program przewidywał abienkę o 21⁰⁰ były już przy szkole o godzinie
nie 18⁰⁰. Ponieważ pogoda zaczęła się psuć, zapewniano je jedne
drugie, że napewno padać nie będzie. Gdy jeszcze usłyszały, że
na deszcz lubią dzieci krzyżać zachowywały zupełną ciszę, aby
wymusić pogodę. W ognisku wzięło udział starsze społeczeństwo
bardzo licznie z ogromnym zainteresowaniem śledziło parochę.
Cycieć jednego z uczniów Piotr Litukowski w przemówieniu
swoim krótkim lecz bardzo merytorycznym i rożumnym dał dzieciom
zachętę do przydatnej pracy. Uczeńka szkolna w przemówieniu
do starszych prosiła o opiekę i przykłady pracy dla dobra
kraju. Miły i radosny nastrój dobiwał do końca ogniska.
21 lipca o godz. 8 smiej odbyło się uroczyste nabożeństwo szkolne wera
się którego przemówił do dzieci bardzo serdecznie miejscowy
ks. Proboszcz. Po nabożeństwie zebrały się dzieci w szkole w swoich
klasach wraz z rodzicami gdzie po przemówieniach i deklamacjach
nastąpiło ogłoszenie promocji. W ten sposób ubiegł pierwszy
rok szkolny w wolnej Polsce. —

21
sier.
Glas
pne
obja
sone
Inci
rku
Rok
bore
pne
ston
chw
skry
a d
Po n
do o
slau
gro
pod
pne
Kl. II
rap
Poch
pne
Kl. I
Chor
Miel
zaj
Kl. III
Kl. I
Pau
Jaho
ros
ciel
lita
pro
Mis